

BAISUSIS BIRŽELIS IR SUTRYPTOS VILTYS

P. ŽIČKUS

Birželis yra gražiausias pavasario mėnuo. Jame visa gamta pasipuošia žiedais ir įvairia žaluma. Birželyje visa gamta veržiasi į gyvenimą, į laisvę po žiaurios žiemos ir pavasario gaivinančio vėjo.

Tačiau birželis Lietuvos istorijoje bus visą laiką prisimenamas kaip juodžiausias mėnuo, kurio lietuvių tauta niekada neužmirš ir negali užmiršti.

1940 m. birželio 15 d. buvo sutrypta Lietuvos nepriklausomybė ir prasidėjo žiauri okupacija. Sovietų Rusijos raudonosios armijos tūkstantinės kolonos žygiavo visais Lietuvos keliais. Visa Lietuva, žiūrėdama į žygiuojančias kolonas su baime ir su ašaromis stebėjo prasidėjusių lietuvių tautos Golgotą. O ta Golgota prasidėjo labai greitai. Prasidėjo areštai, tardymai, kankinimai o kalėjimus užpildė geriausi Lietuvos sūnūs ir dukros. 1940 m. liepos 11-12 dienomis buvo areštuota 2000 lietuvių patriotų. Buvo areštuojami buvę ministrai ir kiti aukšti pareigūnai, partijų ir organizacijų vadai. Net darbininkai ir ūkininkai, kurie turėjo didesnę pasitikėjimą savo aplinkoje ar apylinkėje neišvengė areštų. Niekas nebuvo saugus. Lietuvis vakare eidamas gulti nežinojo ir nebuvo tikras, ar ramiai išmiegos naktį, o gal NKVD agentai vidury nakties išstempys jį iš lovos ir išveš į nežinią ir jis pradės tą baisų Golgotos kelią. Toks baisus košmaras tęsėsi iki sekančio birželio, t. y., 1941 m. O okupantas per tuos visus metus ruošė naujus planus galutiniam lietuvių tautos išnaikinimui 1941. VI. 14-18 dienomis (tikrumoje naktimis) buvo suimta, sugrūsta į gyvulinius vagonus ir išvežta į šaltąjį kančios Sibirą 34,260 įvairaus amžiaus vyrų, moterų, senelių, vaikų ir net gimdančių motinų. Bet tai buvo tik pradžia. Buv. komisaro J. Glušausko liudijimu, Maskva buvo pareikalavusi išvežti 700,000 lietuvių. Ta kvota buvo tik tiems metams. Tik prasidėjęs vokiečių - rusų karas neleido sovietams vykdyti to plano. Tačiau prieš pabėgdami rusai enkavedistai dar išžudė kelis tūkstančius lietuvių. Kretingoje, Petrašiūnuose, Praveiniškėse, Raseiniuose, Rainių miškely ir kitur. Gi prie Červenės buvo nužudyta dar 1114 lietuvių.

Ir štai 1941 m. birželio 22 d. pra-

BROLIS SIBIRE Sibiro kankinių garbei

Dail. Jurgis JUODIS

LAISVOJI LIETUVA

sidėjo Vokietijos - Sovietų Rusijos karas. Po šių bausių okupacijos metų sukilo visa lietuvių tauta prieš rusus. Daugelį vietovių išlaisvino patys lietuviai. Gi Vokietijos kariuomenę lietuviai sutiko su džiaugsmu ir su gėlėmis, kaip išlaisvintoją. O sekančią dieną 1941 m. birželio 23 d. iš Kauno radifono buvo paskelbta Laikinoji Lietuvos vyriausybė. Nors ir su baime, bet lietuviai tikėjosi, kad nacinė Vokietija gal leis Lietuvai būti nepriklausomai. Deja, buvo labai smarkiai apsirakta. Nors ir neoficialiai, bet lietuviams jau buvo pasakyta: "Užmirškite apie bet kokią nepriklausomybę". O po trumpo laiko buvo panaikinta Laikinoji vyriausybė. Gi SS laikraštis "Der Schwarzes Korps" rašė, kad esame lašas vandens ant įkaitinto akmens, kitaip tariant - turėsime išgaruoti. Ir taip visos lietuvių viltys antra-

mė birželyje vėl buvo sutryptos.

Tais pačiais 1941 m. rudenį prasidėjo organizavimas antinacinės rezistencijos (pogrindžio). Per tuos kelis mėnesius lietuviai pamatė, kad rudasis nacinis okupantas niekuo ne siskiria nuo raudonojo rusiškojo okupanto. Ir vėl vyko areštai, kankinimai, kalėjimai, koncentracijos stovyklos. Lietuviai vėl tęsė Golgotos kelią sudėdami net gyvybės aukas.

Taigi birželio mėnuo lietuviams liko bausiuoju ir neišsipildžiusių vilčių mėnesiu. Lietuviai tą sunkų Golgotos kryžių ir po 40 metų tebeneša. Tad niekas to bausaus birželio negali užmiršti, o rinkdamiesi pamaldoms už nukankintus, kenčiančius, ar minėjimams tos bausios mūsų tautos tragedijos, visi iki vieno dideli ir maži turime gerai išsisąmoninti Laisvės reikšmę, kuri buvo taip žiauriai sutrypta.

SEMĀNĀRYO

MŪSŲ
LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Metinė prenumerata Brazilijoje Cr\$. 3.500,00

Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 35 Dol.

Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 60 Dol.

GARBĖS PRENUMERATORIUS Cr\$. 8.000,00

Užuojautos. Sveikinimai ir Skelbimai (Anúncios) mokami už skilties (Coluna) centimetra po Cr\$. 300,00

Už skelbimu kalba ir turinį. Redakcija neatsako. Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

Straipsnius ir Korespondencija Redakcija taisyti bei tvarko savo nuožiūra.

Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėju nuomonę.

Čekius. Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti FRANCESCO GAVĖNAS ar PETRAS RUKŠYS vardu.

Rua Juatindiba, 28 Parque da Mooca - CEP 03124

São Paulo - Brasil Caixa Postal. 4421 - CEP 01000

Diretor Responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS

Administrador: PETRAS RUKŠYS

Redige Equipe Editorial - Fone: 273-0338

Atskiro numerio kaina Cr\$. 100,00 Cr.

I P. Amerika oro paštu: 45 Dol.

I tolimus kraštus: 75 Dol.

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cr\$. 6.000,00

Užuojautos. Sveikinimai ir Skelbimai (Anúncios) mokami už skilties (Coluna) centimetra po Cr\$. 300,00

Už skelbimu kalba ir turinį. Redakcija neatsako. Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

Straipsnius ir Korespondencija Redakcija taisyti bei tvarko savo nuožiūra.

Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėju nuomonę.

Čekius. Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti FRANCESCO GAVĖNAS ar PETRAS RUKŠYS vardu.

Iš LKB Kronikos Nr 56

KRATOS IR TARDYMAI

Telšiai. 1983 m. sausio 26 d. apie 30 saugumiečių apsupo kun. Jono KAUNECKO butą. Keletas jų tyliai įėjo į kunigo darbo kambarį ir pateikė LTSR prokuratūros nutarimą kratai saryšyje su kun. Alj. SVARINSKO ir Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto byla; 15 valandą buvo pradėta krata. Kratai vadovavo respublikinės prokuratūros tardymo valdybos prokuroras JAKAVIČIUS. Kvietinius kratoje dalyvavo: Rima PAVLOVA, Česlovo, gyv. Telšiai, Žemaitės 21, Antanas BIDVA, gyv. L. Pelėdos g-vė 3-16, Jungis PARAKIUNINKAS, gyv. Laisvės 12-34. Krėtų saugumiečiai, nenurodę savo pavardžių. Apžiūrėjo kiekvieną popieriuką, vartė kiekvieną knygų lapą. Visų, net valstybinių knygų viršelių aplankuose, kažko uoliai ieškojo, pervertė visus senus laikraščius ir šiuokščių dėžėse rastus popieriukus. Konfiskavo bemaž viską, kad buvo rašyta kun. J. KAUNECKO ranka: neįsisųstus laiškus, pamokslų planus, įvairius užrašus, užrašų knygutes, viso — netoli 10 tūkstančių lapų. Taip pat paimti pažįstamų žmonių sveikinimai, laiškai, telegramos, net iš kareivių gautų laiškų roka. Paėmė knygas: Maceinos „Niekšybės paslaptis“, J. Gedgaudos „Lietuvos istorija“ (proistorė), Griniaus „Lietuviškojo charakterio problema“, Bartkaus „Psichologo pastabos“, „Nacionologijos klausimai“, mažos knygutės apie šv. Kazimierą, TTGKK dokumentai Nr. 125, Dainos, 3 knygos B. Brazdžionio poezijos „Svetimalkaimai“ (visos rašytos „mašinėle“) — viso apie 20 knygų. Konfiskuota „Kronikos“ Nr. 53, Telšių vyskupijos kunigų raštas Brežnevui (egz., Tverų kun. J. PALIUKO ir K. VELIONISKIO raštas (50 psl.) su priedu Telšių vyskupui, Kunigų tarybai ir „Tiesos“ redakcijai, kun. J. GEDVILOS raštas Telšių vyskupijos valdytojui apie atsiskaitymą dalyvauti pokalbyje su Religių reikalų tarybos įgaliotiniu ANILIONIU; konfiskuota daugybė nuotraukų: TTGKK narių, jaunimo eisenos į šiluvą, į Kryžių kalną bei kun. V. JAUGELIO laidotuvių, nugriautų — sudaužytų kryžių

ir kt. Iš šeimininkės kambario saugumiečiai paėmė rašomąją mašinėlę „Optima“ ir leidinį „Aušra“ Nr. 32. Iš kun. J. KAUNECKIO kišenių buvo surinkti visi su-draskyti popierėliai, čekistai paėmė švar-ko kišenėje 3 auksines carines 5 rub. vertės monetas, kurias viena moteris padovanojo Ž. Kalvarijos tebernalkulio ir litur-ginių indų auksavimui.

Visam kratos laikui buvo sulaukyta Sta-sė ČINSKYTĖ, ateinanti gaminti maisto. Įkratyti ir apklausinti visi tuo metu ko-kiu nors reikalu atvykę interesantai (mat buvo kun. J. KAUNECKIO budėjimo lai-ikas, net žmogus atvykęs kunigą vežti pas ligonį. Ilgai saugumietė tardė ir bemaž iki nuogumo išrengę užėjusią Rita BUMBLAUSKAITĖ. Genovaitė ŠALKAUSKAI-TĖ, atėjusi pas ČINSKYTĖ pasiimti rak-to, buvo nuvežta į miliciją, kur saugumie-tė DAPKŪNIENĖ iškratė net jos batius.

Kratos metu saugumiečiai nuolat ėjo į koridorių kalbėtis prie atsivežtos radijo aparatūros. Krata užsitęsė iki 1 val. nak-ties.

1983 m. sausio 27 d. visose Telšių imo-nėse, įstaigose, mokyklose, net vaikų dar-želiuose buvo praversti susirinkimai tema: „Suimtas kun. A. SVARINSKAS, jau du kartus sėdėjęs kalėjime už bendradarbia-vimą su pokario nusikaltėliais, šaudžiu-siais žmones; panašus esąs ir Telšių kun. J. KAUNECKAS, todėl pas jį daroma kra-ta ir jis tardomas. Netikėkit, jei ką kita kalbės davatėklės ar kunigai“.

1983 m. sausio 27 d. 11 val. kun. J. KAU-NECKAS buvo iškvietas tardymui pas prokurorą JAKAVIČIŲ. Tardyme be pro-kuroro dalyvavo saugumietis ir davinėje nurodymus. Tardymo metu buvo klausi-nėjama apie rastus „antitarybinius leidi-nius“. Kun. J. KAUNECKAS pareiškė, jog kratos metu antitarybinių leidinių pas jį nebuvo. „Knygos yra gaminamos savilai-čios būdu, nes jų neleidžiama išleisti spaus-tuvėse, o be religinių — istorinių knygų kunigai ir tikintieji gyventi negali; TTG-KK ir „Kronikos“ taip pat nebūtų, jei nie-

kas nepazeidintų tikinčiųjų teisių“ kalbėjo kun. J. KAUNECKAS.

Tardymo metu saugumietis atvedė tei-sėją, kuri pareiškė: „Dabar bus nagrinė-jama jūsų byla“. Tiesiai iš tardytojo ka-bineto kun. J. KAUNECKAS buvo nuves-tas į teismą, mat Telšių raj. administra-cinės komisijos buvo nubautas 50 rub. bauda už Vėlinių procesijos „organizavi-mą“ Viešvėnuose. Ieškodamas teisybės, kun. J. KAUNECKAS kreipėsi į teismą. Teismas buvo paskelbtas sausio 26 d. 10 val., tačiau sausio 21 d. vakare, po pamal-dų, teisėja PAULAUSKAITĖ išsikvietė kun. J. KAUNECKĄ ir pranešė, kad byla atidedama, nes teismas šiuo metu turi dau-gybę kitų bylų ir nespėja visų išnagri-nėti. Salėje nebuvo nė vieno žmogaus, o teisėja paskelbė „viešą“ teismo procesą. Kun. J. KAUNECKAS pareiškė, jog ši by-la liečia visus tikinčiuosius ir jų teises, to-dėl nesutinku dalyvauti šioje teisme, tačiau iš teismo salės išeiti neleido.

Telšių raj. administracinės komisijos pirmininkė LIUBINAVIČIENĖ pareiškė, jog komisija, susidedanti iš milicijos vir-sininko MICKEVIČIAUS, dvių sky-riaus vedėjos RAUDONIENĖS, SAVICKO ir kt., kun. J. KAUNECKĄ nubaudė tei-singai, mat apie tai liudija ir gautas Vieš-vėnų apylinkės darbuotojų BUMBLAUS-KO ir BUMBLAUSKIENĖS pareiškimas. Prokuroro padėjėja BUTNORTIENĖ kalti-nimą taip pat palaikė. Kun. J. KAUNECKAS pasakė, kad jis nesuorganita, todėl teismas visiškai nenagrinėja jo skundže pa-teiktų argumentų. Tarejai raudonavo. Teismas pripažino, kad kun. J. KAUNECKAS nubautas teisingai. Teisėja PAU-LAUSKAITĖ visiškai neatsižvelgė į civi-linio proceso nuostatą, jog teismas priva-lo panaikinti baudą, jei administracinė komisija baudžia už veiksmus, senesnius negu 30 d. (Civilinio proceso kodekso ko-mentaras, str. 262,18 ir 33). Tuo tarpu Telšių adm. komisija kun. J. KAUNECKĄ nubaudė po proceso praėjus 59 d.

Valkininkai. 1983 m. sausio 16 d. 17 val. pas Valkininkų kleboną kun. Algimantą KEINĄ buvo padaryta krata tikslu paim-ti TTGKK dokumentus ir kitą medžiagą, turinčią reikšmės byloje. Kratai vadova-vo teisininkas BIČKAUSKAS, krėtė 7 sau-gumiečiai, dalyvaujant dviem kviesti-niams. Buvo iškrėsta vargonininkė Rita LENGVENYTĖ ir klebonas kun. A. KEI-NA. Kratos metu paėmė 2 papkęs kun. A. KEINOS pamokslų, TTGKK dokumentus ir rašomąją mašinėlę.

1983 m. sausio 27 d. kun. A. KEINA, buvo tardomas LTSR Prokuratūroje. Tar-dytojas BIČKAUSKAS klausinėjo kun. A. KEINĄ, kas yra TTGKK pirmininkas, kas rašo dokumentus, kur nariai susirenka, kaip Komiteto dokumentai patenka į už-sienį ir t.t. Kunigas pasaiškino, kad Ko-miteto pirmininko neturi — visi nariai ly-gūs, dokumentus ruošia drauge, o kaip jie patenka į užsienį, neturi supratimo. Tardymas užtruko 4 valandas.

Dr. ALEKSAS KALINAUSKAS

Dr. PAULO KALINAUSKAS

ADVOGADOS

Inventario, Despejo, Desquite, Divorcio,
Processo Crime, Processo Trabalhista, Etc.

Rua 15 de Novembro, 244 - 4 and. - Conj. 9 - Fone: 37-8958

DR. JONAS NICIPORCIUKAS
CIRURGIÃO DENTISTA

CROSP. 6049

R.Cap.Pacheco Chaves 1206 fone:273-6696

R. Itapeva, 49 - Cj. 35 fone: 288-4770

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO
SAJUNGOS RYŠIŲ CENTRAS
5620 S. Claremont, Chicago, IL 60636

Seminarų Komisija
1983 gegužė

Mieli bičiuliai,

Dešimtas (sukaktuvinis) Lituanistikos seminaras įvyks 1983 rugpiūčio 7-21 Ohio valstijoje, JAV. Jis skiriamas vidurinį mokslą baigusiam, universitetinio lygio kursus lankyti pasirengusiam jaunimui, kuris laisvai kalba, rašo ir skaito lietuviškai.

Per pastaruosius devynerius metus pateikta 40 skirtingų kursų, įskaitant lietuvių kalbos gramatikos pagrindus, kalbos kultūrą, kirčiavimą, fonologiją, rašybą, vertimų mokslą, lietuvių prozą, poeziją, literatūros semiotiką, kritiką, lietuvių mitologiją, proistorę, senosios Lietuvos valstybės istoriją, tautinį atgimimą, dvidešimtojo amžiaus Lietuvos politinę, ekonominę ir socialinę raidą, fizinę aplinką, lietuvių kultūros istoriją ir daug kitų.

Seminaruose yra dėstę 24 lektoriai, jų tarpe lingvistai, literatai, rašytojai, archeologai, istorikai, sociologai, ekologijos, ekonomikos bei politinių mokslų specialistai. Daugumas dėsto JAV ir Kanados aukštesiose mokyklose. Seminarams jie skiria laisvalaikį ir negauna finansinio atlyginimo.

Dėšimtojo seminaro programa skirstoma į tris pagrindines sritis: lietuvių kalbą, literatūrą ir istoriją. Dalyviai rinksis iš 11 kursų ir privalės lankyti mažiausiai keturis, bent po vieną iš viršminėtų sričių.

Seminaro metu veiks biblioteka bei knygynas, kur bus galima įsigyti kursams vadovėlius ir kitus leidinius. Vakaraus numatytos įvairios programos, bet daugiausia laiko bus skiriama individualioms studijoms.

Seminaras įvyks "Loyola of the Lakes" amerikiečių jėzuitų rekolekcijų namuose, netoli Akrono miesto. Vieta nuošali, bet lengvai pasiekama sausumos ir oro keliais. Namai aprūpinti visais bendrabučio patogumais.

Seminaro mokestis vienam asmeniui yra 285 JAV dol. Tai įskaito maistą, patalynę, kai kurias mokymosi priemones ir registracijos mokestį. Dėl finansinių sunkumų negalį užsimokėti mokesčio asmeniškai kreipiasi į stipendijų fondus (sąrašas ketvirtame puslapyje). Pilnas mokestis turi būti sumokėtas pirmąją Seminaaro dieną, nepaisant susitarimo su fondais.

Dalyviai renkasi sekmadienį, rugpiūčio 7 po pietų ir skirstosi rugpiūčio 21 prieš pietus. Transporto ir autobusų stoties arba aerouosto ieškantys anketoje pažymi atvykimo laiką, vietą ir skrydžio ar autobuso numerį. Kitu atveju rengėjai neužtikrina pasitikimo.

Registruojantis Seminarui, paruošiamas 150-200 žodžių rašinys, kuriuo motyvuotai atsakoma į klausimą: kokia yra opiausia šiandienio lietuvių tautos problema? Rašinys parengiamas savarankiškai, be pašalinės pagalbos; jis padės lietuvių kalbos lektoriams nustatyti kursantų kalbos mokėjimo lygį. Neparuošusieji rašinio, nebus registruojami.

Seminarui registruojamasi tik dviem savaitėm, pasiunčiant užpildytą anketą, rašinį ir 30 JAV dol. registracijos mokestį Seminaro komisijai. Dalyvių skaičius ribojamas 35. Pirmenybė suteikiama tiems, kurių anketos

pirma pasiekia Seminaro komisiją. Susidarius didesniui interesantų skaičiui, likusieji įrašomi į laukiančiųjų sąrašą, jeigu to pageidauja anketoje. Dalyviams pasiunčiamas priėmimo patvirtinimas ir "Seminaro vadovas", kuriame plačiau pranešama apie eigą, tvarką ir t.t.

Seminaro ruošos darbus atlieka komisija, kuriai vadovauja Mindaugas Pleškys. Kiti nariai: Rasa Kaminskaitė, Rūta Nainytė-Sušinskienė, Emilija ir Romas Sakadolskiai.

K U R S A I

LIETUVIŲ KALBA

(Pirmą kartą atvykstantieji pageidaujami registruotis mažiausiai vienam iš pirmųjų trijų kursų. Visiems rekomenduojama registruotis daugiau negu vienam kalbos kursui).

LIETUVIŲ GRAMATIKOS PRADMENYS

(I) – Mykolas Drunga

Šiame kurse mokomasi linksniuoti, asmenuoti, laipsniuoti, taisyklingai vartoti linksnius, atskirti vieną kalbos dalį nuo kitos, kreipiant ypatingą dėmesį į veiksmažodį. Kurso lankytojai gali klausyti ir "Lietuvių kalbos pradmenis (II)".

LIETUVIŲ GRAMATIKOS PRADMENYS

(II) – Mykolas Drunga

Teorinė ir praktinė lietuvių kalbos morfologijos (kaip kaitomi ir derinami žodžiai?) ir sintaksės (kaip sudaromi sakiniai ir dedami kableliai?) apžvalga. Kurso lankytojai gali klausyti ir "Lietuvių kalbos pradmenis (I)".

LIETUVIŲ KALBOS KULTŪRA –

Juozas Vaišnys, SJ

Taisyklinga rašybą ir skyrybą. Nevartotini žodžiai ir posakiai. Linksnių, prielinksnių ir priešdėlių vartojimo klaidos. Dažniau pasitaikančių kirčiavimo klaidų taisymas. Dėstymo metodas: įvairūs rašomieji darbai klasėje ir namie; tų darbų nagrinėjimas ir taisymas klasėje, nurodant svarbiausias rašybos ir skyrybos taisykles.

LIETUVIŲ KALBOS TARIMO PRATYBOS

Antanas Klimas

Įvadinės paskaitos skiriamos pažinčiai su garsų mokslu ir lietuvių kalbos garsų palyginimui su anglų ir kitų kalbų garsais. Toliau, individualių pamokų ir magnetofono pagalba, bus susipažinama su taisyklingu kirčiavimu bei priegaidžių vartojimu, šalinant kitų kalbų įtaką lietuvių kalbos tarimui. Dėl laiko bus tariamasi su lektorium ir jo talkininkais.

LIETUVIŲ KALBOS PROISTORĖ –

Antanas Klimas

Lietuvių kalbos vystymosi nagrinėjimas, aptariant jos vietą indoeuropiečių kalbų šeimoje nuo seniausių laikų ligi XII-XIII šimtmečio. Bus paličiami lietuvių bei baltų kalbų santykiai su visomis indoeuropiečių kalbų šeimos pagrindinėmis grupėmis. Bus apžvelgiami pagrindiniai prokalbės rekonstrukcijos klausimai, taip pat liečiamos ir žodžių kilmės (etimologijos) problemos. Kursas skiriamas anksčiau Seminarą lankiusiems.

MENINIO VERTIMO MOKSLAS IR PRAKTIKA – Violeta Kelertienė

Vertimo rūšių ir naujesnių priėjimų ap-

žvalga, pavyzdinio vertimo bendras atlikimas, paruošiamieji pratimai, individualaus vertimo atlikimas, analizė ir problemų formulavimas bei aptarimas grupėje. Šio kurso prielaida: galima versti iš kalbos, kuri silpniau mokama, į kalbą, kuri geriau mokama, bet ne atvirkščiai. Bus sudarytos sąlygos versti iš lietuvių kalbos į anglų kalbą, naudojantis atsivežta arba Seminare pasirinkta medžiaga; iš kitų kalbų (anglų, vokiečių, prancūzų ir ispanų) į lietuvių kalbą. Pastaruoju atveju atsivežama medžiaga vertimams. Anketoje pažymima iš kurios kalbos norima versti.

LIETUVIŲ LITERATŪRA

LIETUVIŲ NOVELĖ – Ilona Maziliauskienė

Lietuvių novelės žanro apžvalga, analizuojant lietuvių prozos temas ir techniką. Detaliau bus nagrinėjama: K. Almeno "Geltonas biuikas", A. Škėmos "Žilvinėli", K. Barėno "Pensininkų klubas", R. Lankausko "Dykuma", J. Apučio "Horizonte bėga šernai", J. Grušo "Mergaitė ir vienišas žmogus", R. Šavelio "Po rudenio lietum", R. Klimo "Ką aš galvoju autobuse, važiuodamas pas savo buvusį suolo draugą" ir A. Landsbergio "Senjora ir katės". Novelių komplektą bus galima įsigyti atvykus. Klausytojai taip pat turės nagrinėti vieną, savo pasirinktą, kurse neaptartą novelę.

LITERATŪROS ANALIZĖ – Violeta

Kelertienė ir Rimvydas Šilbajoris

Pirmoji savaitė skiriama prozai. Dėstys Violeta Kelertienė. Operuojant šiuolaikinės pasakojimo teorijos sąvokomis (veikalo struktūra ir kompozicija, pasakotojo funkcijos tekste ir santykis su medžiaga, fabulos išvystymas, laiko ir erdvės traktavimas, santykis su adresatu) šiame kurse detalai bus nagrinėjamos dvi apysakos: Emos Mikulėnaitės "Ona" (Vilnius, 1981) ir Ramūno Klimo "Gintė ir jos žmogus" (Vilnius, 1981).

Antroji savaitė skiriama poezijai. Dėstys R. Šilbajoris. Poetinės kalbos ypatybės aplamai ir lietuvių poezijos raida poetinės kalbos išsivystymo rémuose. Daugiausia dėmesio bus skiriama dvidešimtojo amžiaus lietuvių poezijai, nuo Brazdžionio iki Bložės.

Pageidaujami Seminare ar universitete lankiusieji literatūros kursai.

LIETUVIŲ ISTORIJA

LIETUVIŲ TAUTINIS ATGIMIMAS –

Saulius Sužiedėlis

Lietuvių tautinės sąmonės formavimosi devynioliktame ir dvidešimtame amžiuje aptarimas. Ekonominis, politinis ir socialinis apraiškų nagrinėjimas Lietuvos ir aplamai Rytų Europos ir nacionalinių procesų perspektyvoje. Apibendrinančių teorinių klausimų analizė ir išvadų ieškojimas. Como segue:

Lietuvio Viktoro Lukavičiaus

RESTORANAS VITUS

Lietuviški ir europietiški valgiai
MALONUS PATARNAVIMAS

Rua Espirito Santo, 118 Tel.441-6846

SÃO CAETANO DO SUL

Antanas Dutkus

LIETUVIŲ SPAUDA BRAZILIJŲ

(tęsinys iš praeito nr.)

HUMORO IR SATYROS ŽURNALAS "ŠIRŠĖ"

1930-tų metų pirmoje pusėje, lietuviškuose laikraščiuose, – jų jau buvo net trys, – "Lietuvis Brazilijoje", "Naujienos" ir "Jaunųjų Žiedas", – pasirodė tokio turinio skelbimas: "Geriausiai atliekami SPAUDOS DARBAI lietuvių ir visomis kitomis kalbomis. Kreiptis tik į PLANTAMŠUK IR CIA". Kas gi toji, lietuviui neaiškiu ir keistu pavadinimu, spaustuvės įmonė, kuri "įvairiomis kalbomis" atlieka spaudos darbus" greitai, gražiai ir pigiai? O tai buvo trys lietuviai jaunuoliai, spaudos darbo entuziastai, spaustuvininkai, jau išėję "stažą" Birutės spaustuvėje, susibūrę, pradėjo galvoti apie žurnalo išleidimą, ne bile kokį, o visiškai kitiškai už anksčiau pasirodžiusius spaudos leidinius. Vienas jų dirbo vokiečių spaustuvėje, kur buvo sukrautas sustojusio "Pietų Amerikos Lietuvis" raidynas, sugalvojo panaudoti jį savo planui įvykdyti, – išleisti žurnalą. Paskvietęs talkon dar du sau patikimus bendradarbius, jau supratusius lietuviškos spaudos darbą, įkūrė "Lietuvių ir visomis kitomis kalbomis" spaudos bendrovę, kurios tikslas buvo, be kitų darbų, leisti lietuviams humoristinį žurnalą, pavadindami jį tikrai gėlinčiu vardu – "ŠIRŠĖ".

Spaudos bendrovės "Plantamšuk" sąstatą sudarė šie spaustuvininkai: pirmas – Kazys Plantas, vokiečių spaustuvės tarnautojas ir gerai prityręs spaudos darbe, šio amato pramokęs buvo jau Lietuvoje, jis buvo bendrovės organizatorius ir jos vedėjas; antras – Vincas Tamošaitis, "Garso" laikraščio rinkėjas ir trečias – Bronius Šukevičius, pradėjęs šio amato mokintis Lietuvoje, prieš išvykstant į Braziliją. Iš bendrovės sąstato trijų pavardžių pirmųjų skėmenų – PLAN-TAM-ŠUK – sudarytas buvo bendrovės pavadinimas. Kadangi tuo metu laikraštis "Garsas" buvo spausdinamas minėtoje vokiečių spaustuvėje (savų mašinų neturėjo, įsi-

Vincas Tamošaitis
"Širšės" leidėjas

giję raidyną, išėjo iš Birutės spaustuvės ir savarankiškai pradėjo dirbti) ir jau buvo sekamas saugumo organų, tai ir Plantamšuk bendrovė pasijuto nesaugi, pavojuje, nes ji neturėjo juridinio asmens teisių, buvo neregistruota. O be to, finansiniai sunkumai bendrovės narius privertė išsisklaidyti: Vincas Tamošaitis buvo areštuotas ir drauge su kitais "Garso" bendradarbiais ištremtas Lietuvon; Bronius Šukevičius grįžo dirbti prie "Lietuvis Brazilijoje", o Kazys Plantas, Plantamšuk organizatorius ir "Širšės" redaktorius, nuėjo dirbti į jau pradėjusį eiti naują laikraštį – "Lietuvių Aidas Brazilijoje". Čia padirbėjęs, greitai, savo noru, grįžo Lietuvon.

Iniciatyva ir jų ryžtas verti pagyrimo. Nors nežymų bet vis dėl to paliko savo pėdsaką lietuviškos spaudos judėjime, paliko. Kaip ir kiti šio darbo mylėtojai, taip ir tie trys jaunuoliai, pradėdami savo darbą, nepermatė svarbiausio dalyko: kad širšė išsivystytų iš savo lervos, pirmosios gavo rados stadijos ir įgautų geliančio vabzdžio formą, reikėjo šilto patalo, gilios kišenės, – pinigų. Dėl tos, o ir kitų priežasčių, "Širšė" nepajėgė išbandyti savo gylių. Tris silpnus šuo-

lius davusi, nuleido savo plėviasparnius ir – nutūpė. Ant visados. "Širšės" aukos buvo karikatūrinio požymio ir daugiausiai lieté kolonijos visuomenės veikėjus, konsulatą, mokyklas ir kleboniją.

"Širšės" spaudos misija lietuviškoje mūsų kolonijoje irgi baigėsi nepasiekusi užsibrėžto tikslo, palikdama, lietuvių spaudos lauke tik nežymų pėdsaką.

Seka "Lietuvių Aidas Brazilijoje"

PLJS RYŠIŲ CENTRAS

BALTIJOS VALSTYBĖS NUO 1940 M. –
Romualdas Misiūnas

Estijos, Latvijos ir Lietuvos raida nuo nepriklausomybės netekimo 1940 m. iki šiandien. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas Lietuvos pastarųjų keturių dešimtmečių kultūrinių, visuomeninių ir ekonominių reiškinių nagrinėjimui, nuolat ieškant skirtumų ir panašumų su Estijos bei Latvijos priklausomybės patirtimi.

LIETUVIŲ KULTŪROS ISTORIJA –
Vytautas Kavolis

Lietuvių kultūros modernizacijos ypač 1883-1983 m. periodo apžvalga. Bus bandyta apčiuopti skirtingų laikotarpių dvasinę struktūrą, vidinės įtampos, alternatyvūs jų kultūrinių problemų sprendimai grožinėje literatūroje ir kitose reikšmių istorijos srityse. Lietuvių moralinės vaizduotės, autobiografinio sąmoningumo ir intelektualinės kultūros vystymasis. Santykių su savimi, su kitais, su gamta, su istorija ir transcendencija kitimas tiek Lietuvoje, tiek išeivijoje. Kultūrinio sąmoningumo formų dalyvavimas individualioje gyvenimo patirtyje ir veikimo apsisprendimuose. Moderniosios lietuvių kultūros sąvokos ir trūkumai. Bandymai kai kuriuos jos bruožus lyginti su analogiškais kitų kultūrų reiškiniais.

PREMIJA UŽ MOKSLO VEIKALĄ

Lietuvių Bendruomenės Literatūros premija (3000 dol.) šiais metais bus skiriama už mokslo veikalus, išleistus 1981 ar 1982 m. arba už bet kada parašytus rankraščius. Vertinimo komisija sudaryta Detroite tokios sudėties: Dr. Kęstutis Keblys pirm. (16349 Addison, Southfield, Mich. 48075), dr. R. Kriaučiūnas, prof. J. Pikūnas, prof. L. Sabaliūnas, prof. J. Šmulkestys.

Sprendimas bus paskelbtas balandžio mėnesį. Laureatas bus pagerbtas Premijų šventėje.

RELIGINĖ PROGRAMA TELEVIZIJŲ

Pradėjo veikti televizijoje religinė katalikų programa: šeštadieniais, 10 val. ryto, canal 11, TV Gazeta.

Naudinga taip pat ir radijo programa: Programa Katolika "Caminando com Jesus", Radio Super Cultura de Santos, 930 Kilowertz – AM, nuo 7 iki 8 val. ryto, kasdien.

CURSO AUDIOVISUAL

DO IDIOMA LITUANO
POR CORRESPONDÊNCIA

Facilidade de aprendizado. – Acompanha fitas cassettes

Para maiores informações

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Fone: 273-0338

Rua Juatindiba, 28
03124 São Paulo, SP.

EM PORTUGUES

NR. 22 (102)

O MISTÉRIO DE UM POVO EM PERIGO DE EXTINÇÃO

É o texto da carta enviada a todos os Bispos do Brasil (Red.).

No curso de sua longa história, a Lituânia conheceu períodos sombrios de guerras, invasões, pestes, perseguições, mas nunca chegou ao ponto em que se encontra hoje, apesar da "era dos direitos humanos". A própria existência física do povo lituano está ameaçada, pois está submetida a um plano bem estabelecido. Um plano de genocídio.

Efetivamente, numa só noite (de 14 para 15 de junho de 1941), exatamente um ano após a ocupação russa, 40.000 lituanos foram levados para a Sibéria, conforme listas preventivas elaboradas pela terrível KGB. Famílias inteiras, mulheres e crianças separadas de seus pais e maridos, foram empurradas para centenas de vagões de gado transformados em cárceres, sem janelas, sem ventilação, sem nenhum serviço higiênico, e levadas a destinos ignorados. Não sobrou família que não fosse enlutada. E desceu sobre seu destino a "cortina de ferro": por anos a fio, nem pessoas, nem cartas, nem uma só voz podia sair para o Ocidente.

Porém, nem tudo terminou com aquela noite. Foi somente o começo do GENOCÍDIO. Pois no seu cruel "plano quinquenal" os invasores projetaram a eliminação de 75% do povo lituano, a ser substituído por outros, "importados", russos e asiáticos.

Assim, a seguir vieram novas deportações, que numa sequência macabra registraram mais contingentes de deportados em novembro de 1944, em agosto/setembro de '45, em fevereiro de '46, novamente em agosto/setembro de '47, prosseguindo em maio de 1948... O país, inerte e pacífico, que não ameaçava ninguém, perdeu 1.103.000 de seus 4.050.000 habitantes.

Com o povo era decretada a morte da Igreja, pois a Lituânia é praticamente o único país católico na infausta União Soviética.

A NOITE DO GENOCÍDIO se estendeu por todo o país. Todas as instituições governamentais, civis, culturais foram abolidas ou substituídas. Foi abolida a propriedade particular. A religião foi interdita; os bispos e padres, deportados; igrejas foram fechadas ou adaptadas a usos profanos. Até hoje é proibido o ensino religioso às crianças e jovens; a frequência à igreja é controlada, em particular a dos jovens; qualquer publicação religiosa é interdita e o único seminário eclesiástico ainda tolerado é severamente controlado pelo governo...

Os ateístas se comprometeram a agir de maneira que, em poucos anos, "ninguém mais pensasse em Deus ou tivesse saudade da igreja ou do padre". E, somente em Vilnius, a capital, foram fechadas 24 igrejas, entre as quais a Catedral (que foi transfor-

mada em galeria de arte e sala de concertos) e o templo nacional de São Casimiro, o padreiro principal da Lituânia (que foi convertido em museu do ateísmo!)

Surgiu, porém, uma fortíssima resistência, que até 1952 era armada (os "partizanos" ou guerrilheiros), e após, firmemente passiva. Alguns jovens, já nascidos e crescidos no "paraíso" soviético, tais como o estudante Romas Kalanta, o técnico Stonis, o operário Andriuskevičius, queimaram-se publicamente, gritando "Liberdade..."

E a fé religiosa aprofundou-se.

Não conseguindo suplantar a Igreja segundo o planejado, os ateístas tentaram instituir uma "Igreja Nacional". Porém, padres preconizados para ser "pontífices" desta "igreja" preferiram a Sibéria ao "trono pontifical" lituano.

Sendo a atividade do único seminário eclesiástico permitido rigorosamente controlada pelo governo comunista, surgiram seminários clandestinos.

Proibida a imprensa livre, surgiram publicações clandestinas — os "samizdats" lituanos. O primeiro, "Crônica da Igreja Católica da Lituânia", criado em 1972, superou todas as buscas e ameaças, e até hoje continua registrando fielmente os esforços dos ateístas e o martírio de um povo inteiro.

Atualmente, com a subida ao poder do espertíssimo chefe da KGB, Yuri Andropov, o terror cresce ainda mais...

Terror, violência, deportações, "curas psiquiátricas"... continuam, talvez mudando de formas. Agora começaram não somente a denegrir padres, espancá-los e matá-los, mas chegaram a ferir o povo católico lituano no que é mais profundo na sua sensibilidade religiosa — profanar a Eucaristia. São "marginalizados" que, de noite, penetram nas igrejas, queimam imagens e altares, abrem tabernáculos... E a milícia nunca "encontra" os criminosos! ...

Tudo isso é notícia, é história, apesar de ser de hoje.

Não estaria aí encerrado um "mistério"? Não apenas "indivíduos" isolados, mas

uma "Igreja" (uma Igreja local) é que foi transferida para a Sibéria; uma Igreja com seus arcebispos, bispos, padres, religiosos, irmãs, leigos, velhos e jovens, gente humilde e dirigentes de uma nação (intelectuais, ministros de Estado, professores, atuantes em todos os setores da vida nacional). Para lá foram não a passeio, nem para uma solene procissão, não, mas cada qual carregando uma cruz. Uns sucumbiram logo, e ofereceram seu sacrifício ao Todo Poderoso; outros, atormentados de todas as formas, por anos a fio carregaram pacientemente uma cruz no seu íntimo; outros ainda hoje estão no alto do Calvário ou estão subindo para lá.

— "Você é um bispo católico? Bom. Irá lavar os banheiros dos presos! ..." E Dom Mečislovas Reinys, arcebispo de Vilnius, com uma vara nas mãos, fez os mais humildes serviços, até que sucumbiu numa ducha.

E um outro arcebispo, Dom Julijonas Steponavičius, depois de 42 anos de "libertação" do país, está há 22 anos em exílio, sem uma imputação oficial ou um processo. Assim também outros bispos estão interditados do seu pastoreio espiritual...

Enquanto os invasores constantemente derrubam as cruzes do solo lituano, o povo lituano está plantando a cruz na deserta e inóspita Sibéria; primeiramente no próprio coração martirizado; em seguida, no túmulo de um outro mártir (nem todos, evidentemente, tiveram a sorte de ter sobre seu túmulo este símbolo de fé). E estão aguardando o dia em que a cruz brilhará no pináculo da Praça Vermelha, lá em Moscou.

Com as cruzes, nasceram também as imagens de Nossa Sra., pois os lituanos sentem-se sempre filhos da "Terra de Maria". E levam sempre sua imagem, ao menos no coração. Alguns tentaram reproduzi-la também materialmente. Assim nasceu mais uma "Madonna" — Nossa Senhora dos mártires berrianos.

Não será o povo lituano escolhido pela Providência a reviver na sua própria carne o "Sim" salvador da Virgem Maria? Com seu exílio, trabalhos forçados, frio, fome, nudez, sacrifício total... não estará pagando o preço da "conversão da Rússia", daquele "Finalmente meu coração triunfará" de Nossa Senhora de Fátima?

Mas será que só a Rússia necessita da conversão? Que só por ela é preciso pagar um preço tão alto?

Não será que eles, os católicos lituanos, estão expiando também por nós, por este nosso cristianismo às vezes tão superficial, por este consumismo, exibicionismo, nudismo e pornografia tão provocantes? ...

Não será necessário refletir, agradecer, solidarizar, "sim-patizar" com os que sofrem perseguições sob o regime comunista, para que este "Finalmente" chegue o quanto antes? E não somente para a Rússia...

De nossa parte, sugerimos — pedimos — dedicar o dia 12 de junho, domingo, à esta intenção.

E agradecemos sinceramente os Senhores Bispos, Padres e o povo brasileiro por mais este dia de oração pelos irmãos lituanos.

Pe. Pranas-Francisco Gavenas, SDB

Presidente da União do Clero Lituano na AL

KALBĖK LIETUVIŠKAI

Kongresas — 8

CARTAS

São Paulo, 30 de maio de 1983

PAMOKOS

Ar šiandien trečiadienis?

- Taip, šiandien trečiadienis.
- Tai vakar buvo antradienis.
- O užvakar buvo pirmadienis.
- Rytoj, ketvirtadienį eisiu į mokyklą.
- Aš rytoj pamokų neturiu, rytoj penktadienis.
- Šeštadienis man labai patinka.
- Šeštadienį einu į kiną.
- O ką veiki sekmadienį?
- Sekmadienį einu į bažnyčią, į lietuvių pamaldas.

Pastabos

Šiandien yra sekmadienis, bet sekmadienį aš nedirbu.

Vakar buvo antradienis, trečiadienį turėsime repeticiją.

Šeštadienio rytą bus posėdis, o sekmadienio vakare bus šokiai.

Kai sakome kuomet reikia vartoti...

..... - j (sekmadienį, antradienį...)

Kai sakome kokią dieną, reikia vartoti... — is (sekmadienis, trečiadienis)

Dabar pažiūrėkime mėnesių vardus

Sausis, pavyzdžiui, sausio 3

vasaris, pav. vasario 16 (šešiolikta)

kovas, pav. kovo ketvirtą yra šventė

balandis, pav. balandžio 18 (aštuoniolikta)

gegužė — gegužės

birželis — birželio

liepa — liepos

rugpiūtis — rugpiūčio

rugsėjis — rugsėjo

spalis — spalio

lapkritis — lapkričio

gruodis — gruodžio

Pratimas

Parašyti datas:

II.18 — III. 20 — IV. 25

V.31 — VI. 2 — VII 7

VIII. 4 — IX. 8 — X.23

XI. 2 — XII. 24

Pamėgink sudaryti panašius sakinius:

šiandien, antradienis, spalio dvidešimt pirma, vakar ketvirtadienis, rugsėjo aštuntoji.

VII FESTIVAL INTERNACIONAL DE CORAL

CANÇÕES FOLCLÓRICAS POPULARES

Local: Sociedade Brasileira de Cultura Japonesa.

Endereço: Rua São Joaquim, 381 - Liberdade, São Paulo

Data: 11 de Junho de 1983 - Sábado

Horário: 19:00 horas

Participação de grupos Corais de diversos países

A entrada é franca e não há obrigatoriedade de apresentar convite.

Prestigie esta iniciativa com a sua presença.

VOLUNGÉ

Prezado Sr. Redator do jornal Mūsų Lietuva

Sendo este jornal aberto às críticas e sugestões transcrevo abaixo o meu parecer:

1º Gostaria de saber o porquê de não mais publicarem o artigo "Augštyņ Širdis". Publicação pequena em tamanho porém imensa em conteúdo fazendo com que sentíssemos Deus mais perto de nós durante toda a semana. Redação excelente, objetiva que ia de encontro à todas as idades.

Acredito que vários leitores também estejam sentindo esta ausência.

2º Cópia e publicação do Boletim Salesiano em português. Acredito que os interessados neste assunto poderiam facilmente obter esta matéria em qualquer filial das Edições Dom Bosco. Por exemplo: Praça da Sé. Em minha opinião não é matéria a ocupar lugar em um jornal tão pequeno como o nosso.

3º Tenho lido nestas últimas semanas críticas e ou esclarecimentos sobre trabalhos executados ou não pelo grupo Labdaros, Ratelis, porém até agora de objetivo nada foi escrito ou feito.

Minha Sugestão:

Publicar, ao menos de dois em dois meses, uma relação completa com nomes e endereços de pessoas doentes ou outras que necessitem simplesmente de uma visita amiga.

Sei que para isso teria que simplesmente, contatar algum representante do referido grupo e este lhe daria a informação. Porém, esta informação ficaria somente comigo e outras pessoas as quais não quissem ou não pudessem obter facilmente estes endereços continuariam de braços cruzados sem nada fazer.

Tomemos como exemplo o meu caso: meu trabalho exige com que eu me desloque constantemente por vários bairros da cidade. Mesmo que esse não fosse o caso. Mesmo à passeio, desde que eu estivesse próxima do local onde houvesse um dos necessitados a mim nada custaria perder alguns minutos fazendo uma visita.

VII OLIMPIADA DOS IMIGRANTES

Últimos resultados das competições:

BASKET

Lituania X Japão

Venceu Lituânia por WO

Lituânia 57 X Togo 55

Próximo jogo: —

Dia 8 às 20 hs — Club Homs

Lituânia X Vencedor do jogo

Siria X Alemanha

FUTEBOL DE SALÃO

Lituânia 7 X Hungria 3

Lituânia 8 X Letônia 0

Lituânia 0 X Japão 5

A Lituânia teve que jogar duas vezes no mesmo dia. Resultado: foi vencida pelo carisco.

Resultado: alguém ficaria feliz com a minha visita, eu ficaria feliz fazendo outros felizes, o grupo Labdaros Ratelis teria maior número de voluntários ajudando-os nesta difícil tarefa.

Sem mais, subscrevo-me desejando-lhe muita saúde e sucesso em seu trabalho.

Maria Lucia G.L.

"KUR DU, TRYS SUSIRENKA MANO VARDU, TEN IR AŠ ESU"

Paskutinį gegužės sekmadienį, 16 val., Šv. Juozapo Parapijoje, prieš Šv. Mišias, įvyko Marijos, mūsų dangiškosios Motinos, vainikavimas.

Maža mergaitė, baltai apsirengus, nešė vainiką, su dviem tautiniais rūbais apsirengusiom palydovėm. Žmonės su gélėm ėjo procesijoje, entuziastiškai giedodami "O Skaisčiausia". Išreiškiant Marijai mūsų meilę ir pagarbą, gélės buvo padėtos prie Jos statulos.

Po pamokslo, kun. J. Šeškevičius prašė visus ateiti į Šv. Juozapo Bendruomenės susirinkimą. Nors bažnyčioje buvo maždaug 300 žmonių, į susirinkimą atėjo nedaugiau kaip 30. Svarbu, kad susirinkimas įvyko.

Pradėta su malda, perskaitytas paskutinis protokolas, duota apyskaita išlaidų ir pajamų, pakalbėta apie Šv. Juozapo Bendruomenės dabartinę veiklą.

Minčių, sumanymų ir klausimų metu buvo iškeltas reikalas pagyventi lietuvišką mokyklą. Reikalas įstrigo. Nebuvo rasta ką reikia daryti, kad susidomėjimas lietuvių kalba būtų didesnis. Prašyta, kad visi pagalvotų ką daryti šiuo reikalu.

Susirinkimo meno dalyje, S.P. Ateitininkai paskaitė Brazdžionio "Credo". Viena deklamacijos mintis liko manyje: "Dabar ne mes tautoj, bet tauta mumyse gyvena". Kokia didelė mūsų atsakomybė.

Žinome kiek nemažai mūsų kolonijos lietuvių yra dirbę ir dirba, kad lietuviška veikla pagyvėtų ir mūsų kultūra augtų ir skleistųsi, bet man atrodo, kad prieiname prie to, kad žmogiškumis jėgomis negalime rasti sprendimą.

Priklausau prie "Šv. Dvasios Atsinaujinimo" (Renovação Carismática Católica), jau 9 metai. Esu mačius ir patyrus daug stebuklų. Mūsų Viešpats

Dra. HELGA HERING

MÉDICA - GYDYTOJA

HOMENS SENHORAS CRIANÇAS

Rua Quartim Barbosa, 6 — B. do Limão
Fone: 265-7590

De 2a a 6a. das 8 às 12 hs. e das 14 às 18 hs.

KALBAMA LIETUVIŠKAI

Iėzus Kristus pasakė, kaip galime rasti Iono Evang. 14, 12-14:

„Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: kas mane tiki, darys darbus, kuriuos aš darau, ir dar didesnių, nes aš keliauju pas Tėvą. Ir ko tik prašysite mano vardu, aš padarysiu, kad Tėvas būtų pašlovintas Sūnuje.

Ko tik prašysite manęs dėl mano vardo, aš padarysiu“.

Kviečiu jus ateiti į Ramovę 19 dieną, 20 val., susipažinti su tuo sąjūdžiu, pasimelsti drauge su Kristum, nes Jis mums pasakė: „KUR DU, TRYS SU-SIRENKA MANO VARDU, TEN IR AŠ ESU“. Atsineškite Šv. Raštą.

Emilija Bendoraitienė

„VOLUNGĖS“ CHORUI PRABILUS

Kai 1978 metų balandžio 9 siunčiau korespondenciją į „Pasaulio Lietuvį“ su pasididžiavimu pridėjau vieną žinutę: „Jauna pianistė, Henriko ir Janinos Valavičių duktė, Kristina Valavičiūtė nutarė suorganizuoti naują chorą. Jis steigiamas iš jaunimo ir numato vartoti beveik išimtinai naujų lietuviškų dainų repertuarą. Repetacijos vyksta šv. Kazimiero parapijos salės patalpose“. Tai buvo mūsų kolonijoje neįprasta žinia. Būtų buvę normalu pranešti, kad kas tai sustojo veikę, kad kur tai veikimas sumažėjo, pasiguosti nesėkmėmis. Tačiau rašyti, kad atsirado nauja jėga, jaunimo choras, kad tai jaunosios kartos iniciatyva – tai buvo neįprasta, sunkiai tikima. Vistik toji žinia išėjo gegužės mėnesio laidojyje „Pasaulio Lietuvoje“, be pastabų, be komentarų, kaip kiekvienas naujas užsimojimas.

Ir laikas parodė, kad „Volungė“ jau po pirmųjų pasirodymų rado didelį pasisekimą netik tarp jaunųjų dainos mėgėjų, bet ir visos vietos publikos. „Nauji vėjai Brazilijos lietuvių dainos padangėje“ rašiau vėliau po vieno pirmųjų koncertų. Tie nauji vėjai davė pajusti kitokį skonį mūsų muzikoje, naujovišką repertuarą, smagias linksmas dainas, jaunuolišku ritmu, kuris patiko visiems.

Pasirodymai sekė pasirodymus, mūsų programose; šalia vyresniųjų choro pajėgų Kristina Valavičiūtė praskynė jaunimui pagarbos vertą poziciją. Pasidarė sunku apsieiti be jaunimo „Volungės“ mūsų minėjimuose. Pasidarė visiškai normalu didžiulius užsieniečių tarpe šaunių jaunosios lietuvių kartos chorą.

Todėl buvo sunku tikėti, kad atplaukė gandai, kad choro vadovė nutarė pasitraukti. Pagalvojau, tai pavydo ženklai. Choro visuotinas pasiseki-

mas, jaunimo vieningumas, bendras darbas, darnus darbas ir gražūs rezultatai; gal kartais kas panorą paerzinti, jaunime ir senime tokie dalykai pasitaiko, bet niekas rimtai į juos nekreipia dėmesio.

Deja, tai nebuvo gandai. „Mūsų Lietuvos“ gegužės 12 dienos laidoje pati vadovė paskelbė savo pasisakymą. Nuo antro šių metų pusmečio pasitraukia iš choro vadovės pareigų. Choras nepasirodys Dainų Šventėje, kaip buvo planavęs, į Ameriką nevyks dėl ekonominių sunkumų.

O kas bus toliau? Pirmoje vietoje manau turime gerbti vadovės nutarimą. Lygiai taip kaip gerbėme jos nutarimą imtis sunkaus darbo, kaip gerbėme jos poziciją su lietuvių modernių dainų pasirodyme, jos naują stilių, turime gerbti ir jos nutarimą pasitraukti iš to darbo. Aišku, kad mums sunku apsiprasti su mintimi, kas bus su „Volunge“ be vadovės. Peršasi mintis, gal būtų galimybės rasti vidurkelį: kad choras nesustotų gal pianistė Kristina Valavičiūtė sutiktų padėti paruošti savo pakaitalą. Kiek girdėjau choris-tai norėtų toliau veikti, bet staigus sustojimas būtų kritiškas. Tikriausia pačiai vadovei nebus maloni žinia, kad jos pradėtam darbui grėsia žuvinimas. Lygiai kaip motinai jos vaiko gyvavimas yra už viską svarbesnis, chorvedžiui jo choras yra jo gyvenimo dalis: svajonių, rūpesčių, nesėkmių ir pasisekimų pluoštas.

Alf. D. Petraitis

PAVYZDINGAS DARBAS, LABDAROS RATELIO

Paskutinį gegužės sekmadienį 29 dieną, mišiose kurios buvo skirtos pasimelsti už mūsų ligonius. Tai pirmą kartą mūsų tarpe buvo skirtos tokios mišios už visus užmirštus mūsų lietuvių ligonius.

Visi sugiedojo litaniją, o choras gražiai giedojo per mišias.

Labdaros Ratelis netingėjo išrasti „azyliuose“ mūsų lietuvių, ir atvežė ant mišių keletą asmenų.

Buvo visiems labai graudinga kada-gi nešė auką visi ligoniai, o viena senutė įteikė kunigui auką su ašarom, ir bučiuojant kunigo rankas, sakė kad pirmą kartą esanti lietuvių tarpe.

Po mišių prie gardžiai pagaminto stalo buvo arbatėlė, kur visi ligoniai džiaugėsi prie stalo kartu su svečiais.

O šeiminkės dar apdovanojo se-neles su ryšulėliais saldumynų, kad galėtų ir kitus pavaišinti sugrįžę.

Tegul Dievas jus laimina, už tokį gražų ir pavyzdingą įvykį. O mes lietuiviai tariam širdingai ačiū.

Dalyvė

MŪSŲ MIRUSIEJI VLADAS VILKAUSKAS

mirė birželio 4 dieną vėžiu turėdamas 62 metus. Velionis buvo kilęs iš Garučių, Utenos parapijos. Brazilijon atvyko 1927 m. su šeima ir ilgą laiką gyveno kavos plantacijoje. Atvykę į S. Paulo, gyveno V. Zelinoj. Vladas buvo sanitarinių įrengimų specialistas. Būdamas jaunas dalyvavo parapijos chore. Paliko žmoną Leokadiją, seserį Zosę ištekėjusią už Kazimiero Rimkevičiaus, sūnų José Eduardo, dukrą Teresę ir Liurdinę ištekėjusią už José Carlos Cava.

Velionis buvo pašarvotas V. Zelinoj ir palaidotas V. Alpinos kapinėse.

Žmona Leokadija ir šeima kviečia gimines ir pažįstamus dalyvauti 7-tos dienos mišiose, kurios bus šeštadienį, birželio 11 d. 8,30 val. V. Zelinos bažnyčioje.

Birželio 6 d. S. Camilo ligoninėje mirė 82 metų amžiaus Marija Emilija Monkevičienė Naconechini. Emilija buvo visų C. Verde lietuvių gerai pažįstama tautietė: niekad, kiek galėjo, apleido lietuviškas pamaldas. Gyveno gana vargingai ir buvo Labdaros Ratelio bei kitų lietuvių šelpiama. Paskutiniu laiku nebesimatė bažnyčioj, nes kojos ištino ir buvo pavojus infekcijai. Lietingas oras palietė plaučius, tai praeitą šeštadienį buvo nuvežta ligoninėn, kur po dviejų dienų mirė plaučių uždegimu.

Emilija buvo iš Rokiškio ir Brazilijon atvyko 1926 m. Daug metų gyveno Bom Retire ir paskui C. Verde. Sūnus Antanas rūpinosi laidotuvėm ir sakė, kad ji nenorėjo gyventi su vaikais, dėlto sakiusi neturinti giminių. Cachoeirinhos kapinėse religines apeigas atliko kun. P. Rukšys dalyvaujant sūnui, marčioms ir keliems anūkams bei LR atstovams.

Daug vargusi šioje žemėje, atsilsėk dabar Amžinoje Ramybėje.

7-tos dienos mišias užprašė Labdaros Ratelis šv. Kazimiero parapijoj sekmadienį birželio 12 d. 8 val.

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuyas de todos os tipos. para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas, tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 - V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-1886

MŪSŲ ŽINIOS

AUKSINIS KUNIGYSTĖS JUBILIEJUS

Kun. Dr. ANTANO MILIAUS aukštinis kunigystės jubiliejus lietuviškai bus švenčiamas birželio 19 dieną. Iškilmingos Šv. Mišios 11 val. V. Zelinos bažnyčioje, 16 val. Jubiliejiniai pietūs Jaunimo Namuose. Norintieji pietuose dalyvauti, prašomi užsirašyti iki birželio 15 V. Zelinos klebonijoje.

Visi lietuviai kviečiami šioje neeilinėje šventėje dalyvauti.

APARECIDA UŽ LIETUVĄ

Aparecidos šventovė (kokia 190 km nuo São Paulo) yra tikroji dvasinė Brazilijos sostinė ir viso didžiulio krašto religinio gyvenimo centras. Čia nuolat plaukia maldininkų minios iš visų Brazilijos kraštų.

Dabar pastatyta nauja didinga tautinė Marijos šventovė, kurioje saugoma upėj rasta (1717 metais) Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos statulėlė, vadinama Pasirodžiusioji – Aparecida. Šventovė vis dar plečiama, nors ir dabar yra didžiausia visoj Pietų Amerikoje. Ji gali laisvai talpinti viduje 12.000 maldininkų; pagrindy yra salė 10-čiai tūkstančių žmonių užkandžiams bei kitiems reikalams. Šonuose rengiamos dvi didelės salės penitentams pasirūpinti išpažinčiai ir pasieniuose apie 30 uždarytų kambarėlių - klausyklių; taip pat didelė salė krikšto apeigoms, su kambarėliais kūdikiams nuprausti, jiems pieną pašildyti ir pan. Prie šventovės-bazilikos veikia taip pat moderniai įrengta Aparecidos radijo stotis, knygų leidykla, klebonija, kunigų seminarija. Visa tai aptarnauja vokiečių provincijos redemptoristai (Ordo SSmi Redemptoris), kurie dabar pasistatę naują vienuolyną šone šventovės (su šventove sujungtą ir požeminiu keliu); šiame naujam name, tarp kunigų, brolių ir seminaristų, yra apie 40 vienuolių.

Praėjusį trečiadienį kun. Pr. Gavėnas su Antanu Rudžiu lankėsi Aparecidoj lietuvių šventkelionės ir Maldos Dienos už Lietuvą reikalui. Turėjo progos susitikti su šventovės rektorium, radijo stoties vedėju ir Aparecidos arkivyskupu. Šventovės personalas prisimena lietuvius ir žavisi jų organizuotumu ir maldingumu, kurį stato pavyzdžiu kitiems; tad ir laukia lietuvių. Arkivyskupas, Dom Geraldo, sakėsi gavęs iš CNBB Generalinio Sekretoriaus kvietimą praveisti Maldos Dieną už Lietuvą – ir jo vyskupija melsis šia intencija birželio 12-tą; tačiau labai džiaugėsi, kad birželio 26-tą atvyks j

Šio "ML" numerio

GARBĖS LEIDĖJAI

JONAS ir VERA TATARŪNAS

Dosniems ML rėmėjams širdingiausia padėka
Administracija

šventkelionę lietuviai – bus dar geresnė proga gausiems maldininkams priminti Lietuvą ir jos didvyrišką ištvermę tikėjime. Tą dieną Mišias už Lietuvą šventovėj-bazilikoj laikys pats arkivyskupas, kviesdamas maldon visus maldininkus. (Sekmadieniais jų būna 10-15 tūkstančių). Nevienas jų gal pirmą kartą išgirs ką nors plačiau apie Lietuvą – ir pamatys pačius lietuvius (reikės padalinti ir daug propagandinių lapelių su "Laisvės malda" už Lietuvą).

Aparecida melsis už Lietuvą. Reikia, kad ir lietuvių dalyvautų kiek galima daugiau – su laisvai plevėsuojančia Lietuvos Trispalve, su lietuviška giesme, nors vienas kitas tautiniais rūbais. Nereikia per daug boti į sunkumus ar varginančią kelionę. Lietuvoj žmonės eina kelis ir net keliolika kilometrų pėsti – ir tai nevisuomet milicija jiems leidžia pasiekti Šiluvos šventovę. Neatsilikim per daug nuo savo brolių-sesiu Tėvynėje. Ir neškim Marijai kokią auką už Lietuvą ir lietuvius.

Reikia pasiruošti ir dvasiniai, kad dalyvavimas šventkelionėj ir pamaldose būtų pilnas. Kun. Pr. Gavėnas

IŠKILMINGA SUKAKTIS

Praėjusį sekmadienį ANTANAS ir ANELĖ RUDŽIAI atšventė vedybinio amžiaus sidabrinį jubiliejų.

Pamaldose, per Mišias V. Zelinos bažnyčioj, celebrantas (kun. Feliksas Jakubauskas, koncelebruojant kun. Petru Rukšiu) pašventino atnaujintus moterystės priesaikos žiedus, chorui giesme palydint visas liturgines apeigas.

O paskui vaisės, kurios vyko Juventus klubo restorane. Ten irgi buvo

virš 70 svečių – choristų, brolių, bičiulių. Buvo apstu ir valgių, ir gėrimų, ir muzikos. Ir nuoširdžių linkėjimų.

Antanui ir Anei Rudžiams ilgiausių metų ir nuo MŪSŲ LIETUVOS

HENRIQUE A. LOSINSKAS

"VISÃO DE SÃO PAULO" VEIKALE

São Paulo Telefono susisiekimo organizacija TELESP š.m. balandžio mėnesį minėjo savo veiklos dešimtmetį. Ta proga išleido puiką, liuksusinį albumą VISÃO DE SÃO PAULO, kurį įtraukė, kaip pristatyme išsitaris TELESP pirmininkas, Carlos de Paiva Lopes, "kaikurias iš labiau iškilusių asmenybių, surištų su mūsų valstija, įvairiausiose kultūros, mokslo, administracijos ir meno srityse". Tai tik 17 asmenų, kurie prisistato su savo rašiniais, ir 16 menininkų – su savo meno kūriniais. Šie vėnaip ar kitaip pristato São Paulo – "šį humanišką, verdantį, lyrišką ir plastinį miestą".

Į šių iškilųjų São Paulo atstovų rinkinį įeina ir mūsų Henrique Alves Losinskas (Henrique L. Alves) su savo straipsniu "O espirito de ser paulista".

H.A. Losinskas pristatomas kaip "organizacinės ir dinaminės dvasios žmogus", užėmęs augštas vietas Brazilų Rašytojų Susiviejėjime ir yra, jau antrą kadenciją. São Paulo Meno Kričių Draugijos pirmininkas.

CHORO REPETICIJA

Ruošiantis birželio 12-tosios pamaldoms katedroj, kviečiami visi choristai nors vienai repeticijai, kuri bus penktadienį (VI.10), 20 valandą, Jaunimo Namuose, V. Zelinoj.

Šiurpiojo Birželio minėjimas ir
MALDOS DIENA UŽ LIETUVĄ:

birželio 12-tą, 10,30 val. São Paulo katedroj

MIŠIAS UŽ LIETUVĄ

laikys Brazilijos Vyskupų Konferencijos Generalinis Sekretorius,

vyskupas Dom Luciano Mendes Almeida,

visos São Paulo Arkivyskupijos vardu.

Tad visi lietuviai į Praça da Sé ir São Paulo katedrą.

Ypač choristai, moterys, jaunimas –

visi tautiniais rūbais.